

piirrä piirtojasi elon armaan käsi

Lempi Katariina Korhosen
päiväkirja 1917–1921

Toimittanut Maija Saraste

Piirrä piirtojasi elon armaan käsi

Motto.

Piirrä piirtojesi
elon armaan käsi
mutta lehtesi tyhjäksi
älä yhtäkään jätä.

Piirrä piirtojasi elon armaan käsi

Lempi Katariina Korhosen
päiväkirja 1917–1921

Toimittanut Maija Saraste

Lempi Korhonen

Piirrä piirtojasi elon armaan käsi. Lempi Katariina Korhosen päiväkirja
1917–1921.

Toimittanut Maija Saraste

Kuvat © Maija Saraste, jollei toisin ole merkitty.

Kansi ja taitto © Kari Leppälä

© 2021 Maija Saraste

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-805-076-6

Saatteeksi

Lempi Katariina Korhonen syntyi 3.10.1896 Helsingissä. Lempin isä Antti Korhonen (1863–1936) oli ammatiltaan mallipuuoseppä. Lempin äiti Sanna Kaisa (o.s. Kangasluoma, 1863–1945) piti kahvila-kojua Hakaniemen torin laidassa. Korhoset olivat asettuneet asumaan Helsingin Kallion kaupunginosaan. Perheeseen syntyi kahdeksan lasta, joista kolme menehtyi pikkulapsina. Vuonna 1904 Lempi aloitti koulun Oikokadun kansakoulussa Kruununhaassa. Koulunkäynti päättyi kuitenkin kansakoulun jälkeen, koska perheenisä piti turhana tyttären kouluttamista Porvoon Naisopistossa tai sairaanhoitajakoulussa, joista kummastakin Lempi oli haaveillut.

Vuonna 1911 Korhoset muuttivat upouuteen kivitaloon, osoitteen Itäinen Viertote 27 (nykyisin Hämeentie 30). Kun Hakaniemen halli valmistui keväällä 1914, hankki Sanna-äiti hallin toisesta kerroksesta myyntipaikan. Sinne avattiin taloustavaraliike, jota perheen tyttäret rupesivat hoitamaan. Vuonna 1913 Korhoset olivat ostaneet Helsingin maalaiskuntaan kuuluvasta Fastbölen eli Puistolän kylästä palstatilan, jossa oli puolivalmis hirsitalo. Kun Antti sai seuraavana vuonna talon asuttavaan kuntoon, perhe muutti Kalliosta maalle.

Lempi kulki melkein kahdeksan vuotta joka arkipäivä junalla Puistolasta Rautatieasemalle ja käveli sieltä Hakaniemeen. Kesäkuussa 1922 Lempi meni naimisiin diplomi-insinööri Yrjö Laaksosen (1890–1964) kanssa ja lopetti työskentelyn hallissa. Nuoripari muutti Kallioon Lempin vanhempien asuntoon Itäiselle Viertotielle. Myöhemmin ostettiin oma huoneisto Tunturikadulta Etu-Töölöstä.

Vuonna 1935 viisihenkiseksi kasvanut Laaksosen perhe muutti asumaan Puistolaan. Takaisin Tunturikadulle muutettiin 1940-luvun alussa, ja Puistolan talosta tuli perheen kesäkot. Puistolan puutarhan ja kasvimaan hoitaminen oli Lempin suuri intohimo aina 1960-luvulle saakka. Vuosien varrella Lempi pääsi matkustamaan ympäri maailmaa kaikkiin niihin maihin, joista hän nuoruudessaan oli haaveillut. Lempi oli jäänyt leskeksi kesäkuussa 1964. Hän kuoli Helsingissä 75-vuotiaana 20.5.1972.

Lempi Korhonen kihlaleningissään marraskuussa 1921.
Kuvaan Lempi kirjoitti tulevan nimensä.

Päiväkirjaa Lempi rupesi kirjoittamaan lokakuussa 1917 ja hän jatkoi kirjoittamista kolmisen vuotta. Päiväkirjana oli paksu viivoitettu vihko, jossa oli mustat vahakannet. Vuoden 1920 loppupuolelta alkaen merkinnät rupesivat harvenemaan. Poikkeuksen muodosti kesäkuussa 1924 tehty ulkomaanmatka, jonka myötä Lempi innostui taas kirjoittamaan. Tämän jälkeen Lempi teki vain muutaman merkinnän perheen tapahtumista 1930-luvun loppupuolelta ja talvisodan ajalta.

Päiväkirjassa Lempi kertoo arkielämästä, työstä Hakaniemen hallissa, kotipuuhiista Fastbölessä, ystävistä, seurusteluista ja huvituksista. Hän suree todellisten ystävien puutetta, pohdiskelee elämäänsä ja sen merkitystä ja kirjoittaa ajan dramaattisista tapahtumista, kansalaisso- dasta, lakoista ja ruokapulasta. Lempin äidistä Sanna Kaisasta ja Antti- isästä on päiväkirjassa melko vähän merkintöjä. Sisaruksista Lempille tärkein oli Ilmari (1894–1937), joka oli lähtenyt Amerikkaan 1910- luvun alkupuolella yhdessä Sulo-veljen (1889–1938) kanssa. Korhos- ten vanhimma tytär Selmasta (1888–1970), joka oli muuttanut Amerikkaan jo vuonna 1905, ei Lempi kirjoita mitään. Eniten huo- miota saa Alli-sisko (1899–1979), jonka kanssa Lempi vietti aikaa sekä kotona, työssä että huvituksissa.

Lempin päiväkirja kertoo nuoresta naisesta, joka ei oikein tiedä, mitä hän elämällään tekisi. Avioiduttuaan Lempistä sukeutui itsenäi- nen ja tarmokas nainen. Lempin omintakeinen huumori ja itseironia olivat vailla vertaansa. Niitä kuvaa hyvin hänen tunnuslauseensa, jossa hän luovasti muokkasi Raamatun kirjoituksia: ”Olen Saaronin lilja, en ole syntynyt palvelemaan, vaan palvottavaksi.” Harrastukseksi Lempi ilmoitti kompostin tekemisen.

Päiväkirjan kirjoitukset on kopioitu sellaisenaan lukuun ottamatta muutamia nimien oikeinkirjoituskorjauksia ja päiväysmerkintöjen yhdenmukaistamista. Tekemissäni alaviitteissä ja kuvateksteissä on lisätietoja päiväkirjassa kerrotuista ihmisistä, paikoista ja tapahtumista.

Helsingissä 3. lokakuuta 2021
Lempi-mummoni syntymän 125-vuotispäivänä
Maija Saraste

Korhosen perhe Puistolan talon pihamaalla kesällä 1917. Vasemmalta Lempi, Sanna, Alli ja Antti.

Päiväkirja.

H:ki 26.10.1917.

Alotan tämän päiväkirjan lystin vuoksi, en ole oikeastaan mikään kynäniekka, että osaisin hyvin kirjoittaa, enkä liijoin osaa sujuvasti kirjoittaa, mutta kirjoitanhan nyt vaan niin hyvin kuin osaan. – Olen monesti ajatellut aloittaa päiväkirjaa elämästäni, mutta ei siitä ole tullut mitään, kun elämäni ei ole mielestäni niinkään myrskyisää, että siitä kannattaisi pitää kirjaa. Mutta nyt aloitin, onhan sitten vanhoilla päivillä hauska selailla näitä lehtiä. Ja tuottaahan se huojennusta, kun saa jollekin uskoa niitä pikku salaisuuksiaan. Useilla ihmisillä on ystävänsä, mutta minulla ei ole, vaikka kyllähän minulla on, mutta en voi heille kertoa kaikkia. Eivätkä he ole ystäviä sanan täydellisemmässä merkityksessä, ovatpahan vaan pikemmin tovereita, joiden kanssa puhutaan ja nauretaan ja pidetään hauskaa, mutta jos tulisi jostain vakavammasta puhe, niin eivät he ymmärtäisi.

Olen tänään jolloin tätä kirjaa alotan, hyvin pahalla tuulella, kun minun pitäisi mennä Osakunnalle¹ tanssimaan, eikä minua ollenkaan huvita, vaikka kyllähän minua huvittais, mutta kun täytyy mennä taa-sen kesken pois ja juna² lähtee 11.00, niin se on vähän hankalaa, kun asuu maalla, mutta ei auta, täytyy kärsiä vaan ja onhan iltamissakin hauskaa, kai minä sinne lähden. Saa nähdä millaista siellä on.

1 Osakunnissa järjestettiin myös kaikille avoimia tansseja.

2 Helsingistä kuljettiin Puistolaan junalla.

Seuraavana päivänä

No niin, olin Elsan kanssa siellä, siellä oli niin vähän väkeä alussa, että jo ajattelin pyörähtää takaisin. Illemmalla sinne tuli oikein paljon väkeä. Minä tanssin enimmäkseen osakunnanpojan kanssa ja olin hänen kanssaan ravintolassa. Hän saattoi minut myös asemalle. Kun pääsimme asemalle, niin juna oli jo liikkeellä. En ehtinyt sanoa hyvästitkään kun lähdin juoksemaan perässä niin paljon kuin jalastani pääsin ja pääsin kuin pääsinkin junaan, vaikka oli hyvin täpärällä se pääsy. Alli oli puolitiessä vastassa.

Fastböle 3.11.1917.

Olin tänä iltana Aikalassa³ ja sinne tuli Rafu ja alkoi puhua Amerikkaan menosta. Minäkös innostuin asiaan ja aloin kysellä kaikkia, niin että emme muistaneet pitää ajasta vaaria, niin myöhästyin junasta. Menimme takaisin Aikalaan. Elsa⁴ puhui koko aika, että he ovat hänelle vihaisia, kun hän menee näin myöhään kotia. Minä meinasin sanoa hänelle, että eivätkö he ole sinulle vihaisia, kun seisot rapussa 12teentoisa ja 1teen asti poikien kanssa, mutta en viitsinyt, siitä olisi tullut vaan riitaa. Hän on sitten kummallinen tyttö, en pääse hänestä selvyYTEEN, toisinaan voin vihata häntä niin kauheasti, toisinaan taas pidän hänestä.

Hallissa 6.11.1917.

Alotan taasen kirjoittaa tähän kirjaan, eihän minulla ole erityistä kirjoittamista, mutta kirjoitan ilman aikoja, kun ei ole muutaakaan tekemistä. Olen niin levottomalla tuulella, kun odotan Allia, että menimme ostamaan hänelle palttoa, saa nähdä jos saamme kaunistä. Olin eilen katsomassa ”Tulipunasta kukkaa”⁵ Allin kanssa. Pikku Alli piti tulla mukaan, mutta hän ei mennytkään ostamaan piletteä, vaikka

3 Kahvila Aikala sijaitsi Mikonkatu 8:ssa lähellä Rautatientoria.

4 Lempin nuoruudenystävätär Elsa Hoffman, joka avioitui myöhemmin saksalaisen miehen kanssa.

5 Johannes Linnankosken romaaniin perustuvaa näytelmää esitettiin Kansan Näyttämöllä, joka toimi Vanhalla Ylioppilastalolla.

21-vuotias **Lempi Korhonen** asuu Fastbölen kylässä eli Puistolassa ja matkustaa päivittäin junalla Helsinkiin hoitamaan taloustavarapuotiaan Hakaniemen hallissa. Lempi aloittaa päiväkirjan pitämisen syksyllä 1917. Hän kirjoittaa perheestään, ystävistään ja työstään hallissa ja epäilee, ettei koskaan löydä oikeaa rakkautta. Sisällissota julmuuksineen saa Lempin tolaltaan, etenkin kun eräänä päivänä saksalaiset tulevat ja vievät isän. Seuraavana vuonna maailma näyttää valoisammalta ja ruokapulakin helpottaa. Lempi kulkee töissä ja käy vaihtuvien poikaystäviensä kanssa kahviloissa, teatterissa ja tanssimassa. Ja lopulta löytyy se oikea rakkauskin.

Maija Saraste on liittänyt isoäitinsä päiväkirjaan tietoja kirjassa kerrotuista ihmisistä, paikoista ja tapahtumista. Valokuvat Lempin perheestä, ystäväistä sekä 1900-luvun alun Helsingistä täydentävät päiväkirjan eloisaa kerrontaa.

